

све мање разликују по критеријуму ко их доноси. Гледано историјски, могу да се уоче две потпуно различите уставне традиције: слободарска и неслободарска. У овој првој, лебаралној, демократској и правној европској, устав је ограничење сваке власти, али и утемељење и јемство слободе, а у другој (неслободарској) изражава самодржавље, тиранију и неслободу. Ови други уставни су оличење самовоље власти и непоштовања закона и људских слобода, синоним за режим једне личности која не признаје никакве границе и која све што пожели може да учини законом али и да исто тако својом вољом то и промени. То би био тај тзв. октроисани устав који владар може да донесе, да га подари али и укине кад му се прохте и он је као такав акт, дело његове милости. То је једностран акт монарха, али је најчешће диктиран револуционарним захтевима маса и њиховом жељом за демократизацијом постојећег режима. Овом типу припада француска Уставна повеља (*Charte constitutionnelle*) од 1814. коју је након Наполеона дао нови француски краљ Луј XVIII али и Устав Краљевине Југославије од 1931. који је народу подарио краљ Александар Карађорђевић након двогодишње диктатуре.

Уставни уговор или пакт је такође тип монархијског устава који представља једну врсту споразума између монарха с једне и представника народа, односно буржоазије с друге стране, коју оличава парламент. Ови уставни документи значе извесан помак у односу на претходне уставе јер узимају у обзир и вољу народа, односно парламента па тако подразумевају и одређена ограничења монархове власти. Ови акти су карактеристични за оне уставне и политичке ситуације када ни монарх није у стању, није довољно јак да сам подари или наметне народу устав какав жели, али то ни парламент с друге стране није у стању да учини без споразума са монархом. То је, дакле, једно стање равнотеже снага које се не решава одмеравањем снаге између парламента и монарха, него једном врстом компромиса, њиховог договора. Том типу устава припада рецимо Уставна повеља Француске од 1830. коју је након Јулске револуције, по збацивању краља Карла X усвојила Народна скупштина а на коју се обавезао и прихватио је његов наследник Луј Филип Орлеански. Овом типу припада и Устав Пољске од 1791. изгласан од стране Велике скупштине и проглашен од краља или Устав Француске, од 1791. који је такође имао компромисни карактер јер је, и поред укидања племићких привилегија и феудалног режима, задржао монархију. И Устав Краљевине Србије од 1888. је био дело компромиса између краља Милана и радикалске